

Te Taura Whiri i te Reo Māori o Rarotonga

I runga i te aweke nui o ngā iwi o Rarotonga ki tō rātou reo ka karangatia he hui nui hei kōrero i ngā āhuatanga e pā ana ki te whakatū Taura Whiri i te Reo Māori mō rātou. Ka tae mai te inoi kia tae atu tētahi o tēnei o ngā Taura Whiri ki reira kōrero ai i ngā take i tū ai tēnei, ā, he aha katoa ngā mahi kua mahia i roto i ngā tau 11 kua taha.

I te taenga atu ki reira ka pātaitia te āhua o te reo i ngā moutere katoa o Rarotonga. Ko te kōrero, kua kaha rawa te reo korerū, kua kaha rawa te noho mai o te kupu Pākehā ki roto i ngā kōrero. Ko tētahi anō, kua kore e tika te āhua o te whakamahi i ētahi o ngā kupu, ā, ko te matakū kei ngaro te tikanga ake o ētahi o ngā kupu he pōhēhē nō te tangata. Kia whakatauiratia ake tēnei.

Ko te kupu mō te tauhou ko te manene, me te aha, e whakamahia ana te manene mō te manuhiri. Kua māharahara te hunga i tipu ake i roto i te reo i te mea he manene anō te manene, he manuhiri anō te manuhiri, otia he haere kē tā te manene, he haere kē tā te manuhiri.

Ohorere ana tēnei te rongō kei te raru te reo Māori i ngā whenua o ēnei o tō tātou whanaunga, inā rā, he Māori katoa te nuinga e noho mai ana i tēnā, i tēnā moutere, he torutoru noa iho ngā kaiiwi e noho ana i tā te tangata whenua noho. Kāore i pēnei i a tātou nei kua tata kē te noho mōrehu i tō tātou ake whenua. Hāunga anō ia tēnei, e mōhio pai ana tātou e muia ana ērā Māori e te wae tāpoi e te wae pōkai whenua, me te aha, ko te reo Pākehā te reo whakarato i tēnei momo tangata.

Ā kāti, ko tētahi o ngā take i tohea roatia i tēnei o ngā hui ko te tokomaha o ngā tāngata ka noho mai ki te poari o tō rātou Taura Whiri. Ko te hiahia hoki kia noho mai he māngai mō tēnā, mō tēnā moutere. Ka mutu, ko tētahi

kōrero i puta, kia kua ngā māngai nei e noho ki Rarotonga. Me tangata whenua tonu te noho i tōna anō moutere. Nā, he maha tonu ēnā moutere me tō tātou mōhio, he nui te moni ka pau ki te whakahuihui i tērā poari.

Ahakoā ēnei momo tohe, heoi anō tā tēnei o ngā Taura Whiri he tautoko i tō rātou hiahia me te kī atu ahakoā pēhea, kei konei tēnei o ngā Tari ki te tautoko atu ki te āwhina atu i tā rātou e whai nei. Arā anō hoki tētahi hei whakaaro ake mā rātou, ko ngā kōrero mō te Taura Whiri 'hou'. Akenē he ara poka tata tēnei mō rātou. Kua neke atu i te 11 tau tēnei o ngā Tari e whakarato ana i te iwi, ā, te āhua nei ka huri ngā mahi ā kō kō ake nei ki te hoko ā-kirimana i ngā mahi e pā ana ki te reo.

Ka pātai te iwi mehemea ka ora ake tō tātou reo i tēnei o ngā huarahi ka whāia nei. Heoi anō te kōrero ka taea i tēnei wā, wai ka hua, wai ka tohu, engari ia te tūmanako, kia kitea e te ringa e tuhi nei, āe, engari tonu, e mea ana koe.

Te Pakiwaituhi o Buzz rāua ko Poppy

Nō nā tata ake nei i puta mai te rīpene atatata o Buzz rāua ko Poppy, ko te reo Māori te reo matua o runga. He tuatahitanga tēnei i te ao kōrero Māori nā te mea he pakīwaituhi tēnei mā te tamaiti Māori, ki te reo Māori, ka mau te wehi! Mō te roanga atu o ngā kōrero haere ki te whārangi tuarua.

